

Dezvoltare regională

Cooperare pentru dezvoltare

ADR Centru

Buletin Informativ. Iunie. 2012

9 proiecte de dezvoltare regională din cele 29 aprobate spre implementare pînă la finele anului 2013 vor fi recepționate în luna iulie curent

Republica Moldova,
or. Ialoveni,
str Alexandru cel
Bun, nr 33
Tel.: +373 268 26
560

Fax: +373 268 22 692

e-mail:
office@adrcentru.md

oficiu.adrc@gmail.com

www.adrcentru.md

web:

www.adrcentru.md

9 proiecte de dezvoltare regională din cele 29 aprobate spre implementare pînă la finele anului 2013 vor fi recepționate în luna iulie curent, iar alte 10 vor fi finalizate pînă la finele anului curent.

Implementarea proiectelor de dezvoltare regională și valorificarea mijloacelor financiare ale Fondului Național de Dezvoltare Regională au fost subiectele ordinii de

zi a ședinței de lucru în care s-au întrunit membrii Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale în după amiaza zilei de astăzi. De asemenea, subiecte de discuție au constituit și redistribuirea banilor din FNDR, în limitele alocațiilor pentru anul 2012, pentru proiectele aprobate anterior; revizuirea, actualizarea și dezvoltarea cadrului legal-normativ și strategic din domeniul dezvoltării regionale; precum și rezultatele evaluării notelor conceptuale din cadrul Apelului de propuneri de proiecte din 2012.

Ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor Marcel Răducan a menționat în cadrul discuțiilor că în

acest an Agențiile de Dezvoltare Regională vor reuși să valorifice mijloacele financiare alocate din FNDR pentru anul 2012 în proporție de 100%, iar recepția finală a mai multor proiecte va contura tabloul real al dezvoltării regionale din țară.

În contextul valorificării mijloacelor financiare Valerian Bînzaru directorul Direcției generale dezvoltare regională a comunicat că în prezent ADR Centru, Nord și Sud desfășoară intens procedurile de achiziții publice pentru a reuși contractarea și valorificare banilor în timp, menționând principalele oferte care vor fi deschise în perioada imediată. De asemenea, directorul a menționat că circa 60% din suma planificată pentru prima jumătate a anului a fost valorificată, iar principalele cauze pentru nevalorificare totală sunt participarea la licitații a operatorilor economici necalificați, motiv din care este necesară repetarea licitației; lipsa documentației tehnice coordonate și nerespectarea graficului de execuție a lucrărilor din partea antreprenorilor.

Sergiu Cecan șeful Direcției relații cu instituțiile de dezvoltare regională a prezentat lista proiectelor finanțate integral sau parțial din FNDR și a specificat că în perioada imediat următoare este planificată efectuarea recepției finale și darea în exploatare a stației de epurare a apelor uzate în or. Călărași; a sistemului de aprovizionare cu apă potabilă în satele Manta, Pașcani și Crihana Veche, raionul Cahul; a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare din or. Cimișlia și com. Ecaterinovca; apeductul și stația de tratare în or. Otaci; drumul regional internațional M14 prin or. Edineț; drumul de acces către Zona Economică liberă din mun. Bălți și platformele de colectare a deșeurilor în mai mult localități din țară.

Reiterăm că, FNDR constituie 1% din veniturile bugetului statului iar în anul 2012 au fost alocate pentru implementarea proiectelor circa 168 mln lei. [MDRC](#)

Autoritățile locale și centrale, precum și partenerii de dezvoltare, s-au întrunit la Prima Conferință Națională în Domeniul Cooperării Intercomunitare

Peste 100 de reprezentanți ai autorităților locale și centrale, precum și ai partenerilor de dezvoltare, ONG-urilor, s-au întrunit la 5-6 iunie 2011 la Prima Conferință Națională în Domeniul Cooperării Intercomunitare.

Evenimentul a subliniat importanța tot mai crescândă a parteneriatelor dintre comunități și a prestării de servicii publice la nivel regional. Aceasta duce la creșterea calității, la

optimizarea costurilor întreprinderilor care prestează servicii precum apă și canalizare, gestionare a deșeurilor, și implicit, la scăderea tarifelor suportate de cetățeni.

Pentru a încuraja cooperarea dintre comunități, e nevoie de a dezvolta și de a actualiza cadrul legal. În același timp, trebuie promovată asocierea voluntară a unităților administrativ-teritoriale interesate de prestarea în comun a serviciilor publice. La aceste concluzii au ajuns participanții la Prima Conferință Națională în Domeniul Cooperării Intercomunitare.

"Agenda de lucru a Guvernului și a partenerilor de dezvoltare s-a axat pe optimizarea calității serviciilor publice, mai ales în domeniul aprovizionării cu apă, canalizării, salubrității, infrastructurii, și multe altele. Astfel sunt asigurate drepturile socio-economice elementare ale omului la o viață decentă. Cooperarea intercomunitară este un instrument excelent pentru a spori calitatea serviciilor. E mai ușor de cooperat, decât de lucrat în mod dispersat.", a subliniat prim-ministrul Vlad Filat, la inaugurarea evenimentului.

Evenimentul din 5-6 iunie curent reprezintă o reconfirmare a interesului reprezentanților guvernamentali, precum și a partenerilor de dezvoltare, de a acorda asistență autorităților locale pentru consolidarea capacităților și prestarea serviciilor de o mai bună calitate cetățenilor.

Ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Marcel Răducan, s-a referit totodată la oportunitățile pentru dezvoltare regională pe care le oferă cooperarea intercomunitară: „Cooperarea intercomunitară va asigura dezvoltarea echilibrată a regiunilor și va îmbunătăți calitatea serviciilor de utilitate publică, iar promovarea acestora din perspectivă regională va eficientiza utilizarea resurselor și va dezvolta propuneri pentru modernizarea prestării serviciilor.”

Totodată, vicepreședintele Comisiei parlamentare administrație publică și dezvoltare regională, Iurie Țap, a

accentuat: "Conferința de astăzi este un pas concret pentru realizarea Strategiei Naționale de Descentralizare, aprobată la 5 aprilie curent. Putem obține schimbări în bine doar dacă cooperăm. Cooperarea intercomunitară vine să compenseze deficiențele cu care ne confruntăm, precum

lipsa de fonduri, de personal. Asta ne ajută să creăm un sistem de prestare a serviciilor publice la nivelul de calitate pe care și-l dorește cetățeanul."

Președintele Delegației Republicii Moldova la Congresul Puterilor Locale și Regionale a Consiliului European, Alexandru Ambros, primarul orașului Ungheni, a afirmat: "Formula de cooperare intercomunitară este una din cele mai răspândite forme de cooperare la nivel european. Analiza experienței internaționale ne permite să confirmăm că doar astfel vom putea oferi servicii publice de eficiență maximă și atenua discrepanțele dintre regiuni, mai ales în contextul reformei descentralizării." Alexandru Ambros este și vicepreședintele Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM).

La conferință au fost prezentate studii de caz concrete ale unor comunități care au reușit să coopereze pentru a optimiza serviciile publice. Unul dintre ele este extinderea managementului integrat de colectare și stocare a deșeurilor solide din orașul Șoldănești în șapte localități rurale din raioanele Șoldănești și Rezina.

Participanții au insistat pe modele de business ale cooperării intercomunitare.

De asemenea, donatorii și-au expus viziunile, perspectivele, studiile, dar și un ghid în domeniul cooperării intercomunitare. Astfel, disponibilitatea de a susține inițiativa în domeniul cooperării intercomunitare a fost exprimată de: Kaarina Immonen, Coordonator Rezident al ONU; Ulvi Akhundlu, șeful oficiului Consiliului European în RM; Marian Szymanowicz, consultant superior GIZ; Jeff Bryan, director adjunct al USAID.

Conferința Națională în Domeniul Cooperării Intercomunitare este organizată de Cancelaria de Stat, în parteneriat cu

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor. Evenimentul se desfășoară cu sprijinul Proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), Programului Comun pentru Dezvoltare Locală Integrată, implementat cu susținerea PNUD, UN Women și sprijinul financiar al Guvernului Suediei, și Proiectului Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) de Susținere a Autorităților Locale din Moldova.

Ministrul Protecției Mediului și Dezvoltării Regionale din Letonia a vizitat Regiunea de Dezvoltare Centru

Edmunds Sprūdžs Ministrul Protecției Mediului și Dezvoltare Regională din Letonia, împreună cu alți delegați, a întreprins o vizită la sediul ADR Centru.

Directorul ADR Centru a prezentat oaspeților agenția și a vorbit oaspeților despre activitatea acesteia în Regiunea de Dezvoltare Centru. Delegația letonă s-a arătat interesată atât de activitatea agenției

și modul de colaborare al acesteia cu alte structuri cât și de procesul de implementare a politicii de dezvoltare regională. Pe parcursul discuțiilor ministrul leton a menționat că Letonia este disponibilă să ofere din experiența sa pentru a ajuta Moldova să sporească importanța dezvoltării regionale și să ridice nivelul de trai al cetățenilor din țara noastră.

În contextul vizitei în Republica Moldova, delegația letonă a efectuat o vizită de studiu și la proiectul de la Călărași implementat de ADR Centru „Asigurarea dezvoltării locale durabile și prevenirea poluării resurselor naturale prin reconstrucția stației de epurare

a apelor reziduale, reconstrucția și extinderea rețelelor de apă și canalizare”. Oficialii au studiat experiența în cadrul acestui proiect menționând că acesta se prevede a fi unul de succes.

Amintim că recent, Marcel Răducan ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Edmunds Sprūdžs Ministrul Protecției Mediului și Dezvoltare Regională din Letonia au semnat un Acord Internațional care stabilește prioritățile și obiectivele cooperării Moldovei cu Letonia în domeniul dezvoltării regionale.

Conform Acordului părțile vor promova și sprijini dezvoltarea relațiilor reciproce de parteneriat în vederea intensificării cooperării între regiunile de dezvoltare/planificare din Letonia și Moldova, între autoritățile publice locale,

precum și instituțiile responsabile de elaborarea și implementarea politicii naționale regionale.

Menționăm că, ministrul Protecției Mediului și Dezvoltării Regionale din Letonia se află în vizită oficială în Republica Moldova în perioada 27-29 iunie curent la invitația omologului său Marcel Răducan, iar în cadrul vizitei delegația letonă are întreveneri cu reprezentanții administrației publice locale și oficialii altor ministere referitor la oportunitățile de afaceri pentru antreprenorii letoni, cooperarea în domeniul dezvoltării regionale și eficienței energetice.

În orasul Ialoveni va fi înființat un Centru de Informare pentru autoritățile locale din țara noastră.

Republicii Polone au semnat, în acest sens, un Memorandum de înțelegere care are drept scop dezvoltarea cooperării interinstituțională și facilitarea consolidării administrației publice locale din țara noastră.

La evenimentul de semnare a documentului au participat oficialii MDRC, reprezentanții Ambasadei Republicii Polone la Chișinău, Agențiile de Dezvoltare Regională, reprezentanții administrației publice locale, societății civile și ONG.

În orașul Ialoveni va fi înființat un Centru de Informare pentru autoritățile locale din țara noastră.

Vineri, 29 iunie, Marcel Răducan Ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova și Jerzy Pomianowski Ministrul Afacerilor Externe al

Ministrul Marcel Răducan a menționat că inițierea unui Centru de informare pentru Administrațiile Publice Locale are drept scop dezvoltarea localităților țării astfel încât să nu vorbim despre Republica Moldova ca țara unui singur oraș, să oferim posibilități tuturor orașelor din țară să se alinieze Chișinăului.

"Sperăm că acest Centru de informare va oferi posibilități reale pentru APL de nivelul I și II în procesul de realizare a activităților planificate, prin participarea la trainingurile organizate dar și prin cooperarea și comunicarea eficientă cu specialiștii Centrului. Este un început de bun augur sperăm ca această experiență să fie preluată și în regiunile Nord și Sud".

La rîndul său, Jerzy Pomianowski a menționat că în Polonia au fost înregistrate succese la acest capitol, iar schimbul de experiență în acest sens, înființarea acestui Centru reprezintă un proiect mic dar cu așteptări mari, pentru că rolul acestuia este atât de a informa cît și de a sprijini și coopera cu administrația publică locală în elaborarea proiectelor de dezvoltare regională pentru o implementare eficientă și de durată.

În acest context, directorul ADR Centru Tudor Meșină a specificat că este mulțumit că la evenimentul de astăzi participă reprezentanții administrațiilor publice locale din Ialoveni și Hîncești, primarii de localități cei care nemijlocit vor beneficia de suport în cadrul acestui proiect, pentru că asta denotă cooperare, colaborare

și comunicare eficientă cu autoritățile locale. De asemenea, directorul Agenției a mai adăugat că acest Centru de informare va ajuta beneficiarii să elaboreze și să prezinte proiecte bune, durabile, bine structurate, precum și va asigura calitate și eficacitate în procesul de implementare a proiectelor de dezvoltare regională.

În conformitate cu Memorandumul de Înțelegere, activitatea Centrului se va concentra pe consolidarea administrației publice locale din Moldova, a instituțiilor neguvernamentale, precum și va fi responsabil pentru furnizarea informațiilor privind asistența financiară internațională (inclusiv UE) pentru Guvernul RM, APL și ONG-urile din Moldova.

Sediul Centrului de informare este oferit gratuit de ADR Centru (Ialoveni, str.Alexandru cel Bun 33), care va mai asigura și cheltuielile fixe ale biroului Centrului. De asemenea, Centrul va beneficia de sprijin financiar din partea Poloniei, până la sfârșitul anului 2013.

Expert slovac în vizită la ADR Centru

Aneta Zubekova, expert în accesarea fondurilor europene și cooperare din cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Senec-Pezinok,

Regiunea Bratislava, Republica Slovacă s-a aflat într-o vizită la sediul ADR Centru, unde a avut o discuție cu specialiștii din cadrul agenției.

La întrunire au participat directorul Tudor Meșină împreună cu specialiștii agenției. În cadrul întrevederii directorul ADR Centru a enunțat principalele direcții de activitate ale agenției. La fel au fost discutate subiecte despre situația curentă și perspectivele de cooperare în domeniul dezvoltării regionale.

Aneta Zubekova și-a exprimat interesul pentru programul de dezvoltare a capacităților în domeniul dezvoltării regionale. În acest context, expertul a adresat mai multe întrebări în ceea ce privește modul și direcția de implementare a proiectelor. Doamna a menționat că Republica Moldova, în contextul integrării în Uniunea Europeană, trebuie să fie pregătită în toate domeniile, inclusiv în domeniul dezvoltării regionale.

Întrunirea a avut drept scop împărtășirea experienței expertului slovac. În încheiere,

directorul a mulțumit oaspetelui pentru interesul manifestat față de activitatea ADR Centru și procesul dezvoltării regionale în Republica Moldova și s-a arătat interesat de o viitoare colaborare.

Menționăm că ADR Centru a semnat memorandum de înțelegere și colaborare cu Agenția de Dezvoltare Regională Senec-Pezinok, Regiunea Bratislava, Republica Slovacă, ce are scopul de a îmbunătăți și a intensifica cooperarea între părți în domeniile: planificarea comună, elaborarea și implementarea programelor și proiectelor care vizează dezvoltarea regiunilor în Republica Moldova, inclusiv a proiectelor finanțate de către Fondul Slovac pentru Dezvoltare (Slovak AID); consolidarea capacităților instituționale în domeniul dezvoltării regionale; expertiză și know-how-ul în implementarea programelor finanțate de UE pentru Republica Moldova, etc.

Cristina Cazacu, stagiară

„Strategii si programe de cooperare teritorială europene - noi perspective de dezvoltare regională în Republica Moldova”. A III-a masă rotundă a grupului de lucru Dezvoltare Regională

Recent, la Costești, Ialoveni a avut loc ce-a de-a III-a masă rotundă a Grupului de lucru Dezvoltare Regională din cadrul proiectului „Convenția Națională pentru Integrare Europeană”. La eveniment au fost prezenți reprezentanți ai agențiilor de dezvoltare regională, specialiști din cadrul serviciilor de atragere a investițiilor ale consiliilor raionale din Regiunea de Dezvoltare Centru și reprezentanți ai societății civile.

Masa-rotundă s-a desfășurat sub genericul „**Strategiile și programele de cooperare teritorială europene - noi**

perspective de dezvoltare regională în republica Moldova”. Această domeniul reprezintă un aspect sensibil în procesul nostru de negocieri cu Uniunea Europeană și necesită adoptarea unei poziții comune atât din partea factorilor guvernamentali, cât și din partea societății civile. Scopul acestei reuniuni este de a elabora recomandări pentru factorii de decizie din Republica Moldova.

În cadrul evenimentului au prezentate și discutate două subiecte de bază:

- Actualizarea strategiilor de dezvoltare regională în conformitate cu principiile de planificare regională ale UE

- Strategii și programe de dezvoltare ale UE - oportunități de dezvoltare regională în RM.

Svetlana Rogov, șef-adjunct al Direcției Relații Internaționale și Atragerea Investițiilor din cadrul MDRC, a vorbit despre oportunitățile care există la nivelul politicilor și programelor de dezvoltare ale UE pentru instituțiile din Republica Moldova. În mod special, s-a discutat despre Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD), care vizează dezvoltarea potențialului economic și îmbunătățirea condițiilor de mediu ale regiunii. Totodată, încurajează cooperarea pe termen lung, atât între autoritățile locale și regionale, cât și între autorități, mediul privat și ONG-uri, prin generarea de proiecte pentru dezvoltarea regiunii. Țările incluse în Strategie sunt cele acoperite de Procesul de cooperare dunăreană: Germania (landurile Baden-Württemberg și Bavaria), Austria, Slovacia, Republica Cehă, Ungaria, Slovenia, Croația, Serbia, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru,

România, Bulgaria, Republica Moldova și Ucraina. Dintre aceste state, opt sunt state membre ale Uniunii Europene, iar celelalte sunt implicate în diferite inițiative de cooperare cu Uniunea Europeană, unele din ele cu scopul declarat de a deveni într-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat membre ale UE. SUERD este structurată pe 4 piloni, avînd 11 domenii prioritare. La nivel macro-regional, Republica Moldova și Austria coordonează domeniul prioritar Investirea în oameni și competențe.

Aneta Zuberkova, expert slovac independent, responsabilă de fondurilor europene și cooperare în cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Senec-Pezinok, a prezentat experiența Slovaciei în elaborarea și implementarea programelor și proiectelor de dezvoltare regională.

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”, Centrul Analitic Independent Expert-Grup și Asociația pentru Politică Externă, în parteneriat cu Asociația de Politică Externă din Slovacia și cu suport financiar din partea Ministerului Afacerilor Externe a Republicii Slovace

Proiectul „Convenția Națională pentru Integritate Europeană” este implementat de

Obiectivele SUERD, discutate în cadrul unei ședințe la MDRC

Veaceslav GUȚUȚUI, coordonatorul național SUERD, viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, a întrunit în cadrul unei ședințe de lucru directorii Agențiilor Centru, Nord și Sud pentru a discuta despre prevederile, obiectivele și oportunitățile Strategiei, precum și utilitatea organizării unor acțiuni cu ocazia Zilei Dunării în Moldova, care se desfășoară anual la 29 iunie. De asemenea, cei prezenți au discutat planul provizoriu de acțiuni ce urmează a fi realizat în perioada nominalizată, menționând activitățile de informare.

În cadrul ședinței, consultantul național pentru implementarea Strategiei, Andrei IOVU, a prezentat structura de guvernare a SUERD, responsabilitățile reprezentanților instituțiilor (experți) pe domeniile prioritare, rolul coordonatorului național, structura operațională SUERD în Republica Moldova și contribuția ADR-urilor.

Totodată, în cadrul întrunirii au fost analizate posibilitățile de colaborare cu experții pe domeniile prioritare și modalitățile de implementare prin acțiuni și proiecte concrete, care ar demonstra un impact imediat, cu beneficii pentru regiune.

La finalul ședinței, directorii agențiilor au menționat conceptele în curs de elaborare și posibilitatea discutării acestora cu partenerii din statele semnatare a Strategiei.

„Actualizarea documentelor strategice regionale” Atelier de lucru în cadrul proiectului de Twinning

La sediul ADR Centru a avut loc primul atelier „Actualizarea documentelor strategice regionale” din cadrul proiectului de Twinning.

În cadrul atelierului specialiștii din cadrul ambelor agenții au realizat câte o prezentare privind procesul de actualizare a documentelor strategice pentru regiunile Centru și Sud.

Expertul Ionuț Trinca, Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului din România, s-a referit la etapele de actualizare a unui document strategic regional iar Alf Vanags, expert independent din Letonia, a expus bune practici din domeniul planificării strategice în Letonia. La atelier au participat: Igor MALAI, lider Twinning, șef Direcția politică și cooperare regională la Ministerul Dezvoltării Regionale

și Construcțiilor, Pierre SCHREIBER, Consilier Rezident de Twinning (CRT), Ecaterina CULEV, omologul CRT, consultant superior Direcția politică și cooperare regională la MDRC, specialiști ADR Centru, ADR Sud, vicepreședintele CRD Centru Vasile BÎTCĂ, experți străini și delegația poloneză, care se află într-o vizită de lucru în RM.

În finalul atelierului participanții au discutat despre sistemul politicii regionale, sistemul administrativ, instituții, documente strategice și operaționale, proiecte de infrastructură și tendințe de dezvoltare.

Obiectivul principal al proiectului dat este de a susține dezvoltare și implementarea Politicii de Dezvoltare în Republica Moldova și de a consolida capacitatea instituțională a MRC.

Menționăm că proiectul dat, lansat la 8 mai 2012, are trei componente majore: îmbunătățirea structurii instituționale a cadrului legislativ și de reglementare pentru dezvoltarea regională, integrarea planificării teritoriale și a dezvoltării regionale într-un singur cadru de planificare și consolidarea capacității MDRC. Bugetul proiectului „Dezvoltarea capacităților în domeniul dezvoltării regionale în Republica Moldova” este de circa 1.170.000 €, bani alocați de UE pentru preluarea experienței statelor europene în domeniul dezvoltării regionale, prin intermediul unor experți români, francezi și letoni.

Proiectul se va desfășura în perioada mai 2012 - ianuarie 2014, timp în care vor fi organizate seminare de formare; ateliere de lucru, vizite de studiu.

S-a dat startul unui nou proiect: "Consolidarea capacității administrației publice în Republica Moldova în domeniul pregătirii documentelor strategice și a proiectelor de infrastructură"

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor din Moldova și Ministerul Dezvoltării Regional din Polonia au dat startul unui nou proiect: "Consolidarea capacității administrației publice în Republica Moldova în domeniul pregătirii documentelor strategice și a proiectelor de infrastructură". Valoarea totală a proiectului constituie circa 100 mii euro și

urmează a fi implementat în perioada iunie-decembrie 2012.

În acest context, astăzi Veaceslav Guțuțui viceministrul dezvoltării regionale și construcțiilor împreună cu Valerian Bînzaru, directorul Direcției generale dezvoltare regională și Svetlana Rogov, șef al Direcției relații internaționale și atragerea investițiilor, precum și specialiștii Direcției politică și cooperare regională din minister au avut o

întrevedere cu Renata Calak, Director Adjunct, Departamentul de Coordonare a Politicilor Structurale a Ministerului Dezvoltării Regionale al Republicii Polone, cu Grzegorz Pragert, coordonator de proiect și alți reprezentanți ai ministerului omolog.

Subiectele discutate în cadrul întreprinderii s-au axat pe principalele obiective ale proiectului, perioada de implementare și planul activităților ce urmează a fi realizate.

Viceministrul Veaceslav Guțuțui a mulțumit colegilor din Polonia pentru cooperarea eficientă și disponibilitatea de a susține dezvoltarea regională din Republica Moldova, precum și a menționat faptul că implementarea proiectului "Consolidarea capacității administrației publice în Republica Moldova în domeniul pregătirii documentelor strategice și a proiectelor de infrastructură" are loc în urma semnării în 2010 a Memorandumului de Înțelegere interministerial iar scopul acestuia este de a stabili și intensifica colaborarea în domeniul dezvoltării regionale.

Valerian Bînzaru a prezentat ultimele succese din domeniul dezvoltării regionale și activitățile planificate în politica regională din țara noastră, inclusiv, problemele și principalele obstacole, iar Svetlana Rogov a prezentat asistența externă oferită domeniului dezvoltare regională din partea partenerilor de dezvoltare și a donatorilor.

La rîndul său, Renata Calak a comunicat că scopul vizitei în Republica Moldova este de cerceta și examina domeniul în scopul identificării necesităților țării noastre și de a

stabili acțiunile concrete necesare în implementarea proiectului. De asemenea,

dna Director adjunct a specificat că experții MDR din Polonia sunt disponibili de a împărtăși experiența în implementarea proiectelor, precum și apreciază cooperarea eficientă cu MDRC din Moldova.

Totodată, Renata Calak a menționat că la finalul implementării proiectului va fi realizată o evaluare care va permite măsurarea obiectivelor propuse și va stabili prioritățile celui de-al doilea proiect. În dependență de rezultate va fi identificat domeniul de implementare și asistența necesară.

Menționăm că, delegația din Polonia se află în vizită în țara noastră pînă vineri, 22 iunie, timp în care vor vizita proiectele de dezvoltare regională implementate de MDRC și vor discuta cu directorii Agențiilor de Dezvoltare Regională pentru a stabili prioritățile în cadrul proiectului.

Astăzi, delegația poloneză s-a aflat la ADR Centru, unde au participat la atelierul de lucru „Actualizarea documentelor strategice regionale” din cadrul Proiectului de Twinning.

Viceministrul Guțuțui a discutat cu locuitorii raionului Ungheni problemele de dezvoltare socio-economice din raion.

Veaceslav Guțuțui, Viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor s-a întâlnit marți, 19 iunie cu cetățenii din raionul Ungheni, conform orarului întâlnirilor membrilor Guvernului și a conducătorilor autorităților administrative centrale cu cetățenii, și a discutat problemele de dezvoltare socio-economice ale raionului.

Totodată, la întrevvedere au participat și primarii localităților, conducătorii serviciilor publice desconcentrate și descentralizate, conducerea raionului care au pus în discuție subiectele ce țin de finanțarea și implementarea proiectelor, inclusiv de dezvoltare regională și cooperare transfrontalieră.

Viceministrul le-a vorbit unghenenilor despre principalele activități desfășurate de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor în primele luni ale anului în domeniul calitatea în construcții, locuință, amenajarea teritoriului și urbanism, dezvoltare regională. De asemenea, Veaceslav Guțuțui a prezentat proiectele de dezvoltare regionale care sunt în curs de implementare în Regiunea de Dezvoltare Centru din Fondul Național de Dezvoltare Regională și a donatorilor străini, precum și a comunicat despre actualizarea Strategiei de Dezvoltare Centru cu includerea unei noi priorități – Eficiența Energetică și necesitatea completării de chestionarelor de către APL de nivelul I și II, datele cărora vor fi utilizate la elaborarea analizei și la stabilirea necesităților în acest domeniu.

Un alt subiect de discuție a constituit experiența MDRC în atragerea de finanțări din fonduri europene: Proiectele Pilot în Dezvoltare Regională cu suportul UE,

inițiativa UE 12 în dezvoltarea regională, proiectele cu finanțare SIDA și GIZ. S-a mai vorbit și despre lansarea de către MDRC a politicii publice legate de dezvoltare urbană echilibrată în contextul dezvoltării regionale și descentralizării.

La rîndul lor, autoritățile raionale au dorit să cunoască situația privind înaintarea și

finanțarea proiectelor în anul 2012 din Fondul de Eficiență Energetică, precum și au solicitat, în acest context, o întrunire cu reprezentanții Agenției de Eficiență Energetică.

Ulterior, după întrevvedere cu cetățenii viceministrul a discutat cu aplicantul și partenerii proiectului de dezvoltare regională „12000 cetățeni aprovizionați cu apă potabilă în 12 localități din raionul Ungheni” implementat de către MDRC prin ADR Centru. Principalul subiect a discuțiilor a fost urgentarea lucrărilor de proiectare a sistemelor interne de apă și canalizare din localitățile raionului, precum și respectarea condițiilor contractului în scopul implementării eficiente a proiectului.

Tot în cadrul vizitei în teritoriu Veaceslav Guțuțui a mers și la tabăra estivală „Plus Armonie” din or. Ungheni pentru a se documenta despre activitatea

taberelor de odihnă de copii și adolescenți de pe teritoriul raionului

Prioritățile domeniului energetic în cadrul SUERD

Veaceslav Guțuțui, viceministrul dezvoltării regionale și construcțiilor, coordonator național al Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (SUERD) a avut joi, 7 iunie o întrevedere cu E.S. DR. Anita Orban Ambasadoarea la Nivel Înalt pe Securitatea Energetică a Ministerului Afacerilor Externe a Ungariei, coordonator, la nivel de macro-regiunea a SUERD, pentru încurajarea energiilor mai durabile 2.

Scopul întrevederii a fost de a discuta despre securitatea energetică a Republicii Moldova și de a identifica acțiunile prioritare din domeniul energetic în cadrul SUERD.

În acest context, Veaceslav Guțuțui i-a comunicat excelenței conceptul structurii operaționale a SUERD în Republica Moldova, evoluția țării noastre în cadrul strategiei și potențialele concepte de proiecte ce vor fi prezentate și dezvoltate împreună cu alte state din regiune. De asemenea, viceministrul a menționat inițierea procesului de elaborare a planului de acțiuni național privitor la implementarea SUERD în țara noastră și a specificat importanța parteneriatelor strategice, comunicarea în contextul SUERD și experiența altor țări în implementarea Strategiei.

Totodată, viceministrul a menționat cadrul de cooperare oferit de SUERD în domeniul energetic: cei patru piloni ai Strategiei sunt relevanți pentru securitatea energetică (I. Interconectarea regiunii Dunării – prevederile referitoare la modernizarea infrastructurii, căilor de comunicații, eficiență energetică, II. Protejarea mediului în regiunea Dunării – armonizarea prevederilor legale, prevenirea accidentelor industriale,

etc. III. Creșterea prosperității în regiunea Dunării – suport pentru mediul de afaceri, identificarea principalelor vulnerabilități, etc. IV: Consolidarea regiunii Dunării – consolidarea capacității administrative, transparența); oferă posibilitate de valorificare a potențialului portului din bazinul Dunării (în cazul Republicii Moldova este vorba de portul de la Giurgiulești care oferă posibilitatea de a importa pe cale maritimă gaz lichefiat și produse petroliere; precum și trasează principalele provocări în domeniul energiei și totodată direcționează prin Planul de Acțiuni spre oportunități – energia regenerabilă și eficiența energetică.

Iurii Socol șef al Direcției reglementări

tehnico-economice a comunicat realizările MDRC în vederea îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor. Astfel, acesta a menționat elaborarea proiectului Legii privind performanța energetică a clădirilor, proiectul Metodologiei de calcul al performanței energetice a clădirilor, precum și proiectul Foii de parcurs privind eficiența energetică a clădirilor prin care se stabilește complexul de acțiuni necesare de realizat pentru transpunerea integrală a Directivei.

Concomitent, MDRC a elaborat propunerea de politică publică "Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor instituțiilor de

învățământ primar și secundar", care urmează a fi implementată de Agenția pentru Eficiență Energetică și Fondul pentru Eficiență Energetică în comun cu ministerul.

La final E.S. DR. Anita Orban a comunicat vor fi selectate în comun orașe pilot din țara noastră unde vor fi implementate proiecte pentru îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor, în contextul SUERD.

Misiune de experți din cadrul Programului PNUD Slovacia în vizită la ADR Centru

Marți, 19 iunie la ADR Centru s-a aflat o misiune de experți din cadrul Oficiului Regional Europa, Bratislava, Slovacia al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, PNUD. Scopul acestei misiunii constă în identificarea unui proiect de cooperare intercomunitară care va beneficia de asistență în implementare din partea donatorilor, în anul 2012.

La întâlnire au participat 2 experți din partea Oficiului regional Europa al PNUD: Ilmiasan DAUTI și Boran IVANOVSKI, specialiști în domeniul cooperării intercomunitare în cadrul Programului UNDP, „Gîndește global, dezvoltă local” și doi coordonatori din partea oficiului PNUD Moldova: Ghenadie IVAȘCENCO și Olese Cruc.

Experții s-au arătat interesați de modul de aplicare a elementelor de cooperare intercomunitară în proiectele de dezvoltare regională implementate de ADR Centru. În

cadrul discuțiilor directorul ADR Centru, Tudor Meșină a subliniat pentru a încuraja cooperarea dintre comunități, e nevoie de a dezvolta și de a actualiza cadrul legal din RM.

Boran IVANOVSKI, a menționat că stabilirea parteneriatelor dintre comunități va duce la creșterea calității, la optimizarea costurilor întreprinderilor care prestează servicii precum apă și canalizare, gestionare a deșeurilor, și implicit, la scăderea tarifelor suportate de cetățeni.

Misiunea slovacă se află în Republica Moldova pe parcursul a două zile, timp în care experții vor efectua vizite de studiu la 4 proiecte implementate de ADR Centru: Hîncești, Nisporeni, Vatici și Orhei.

Sesiuni de informare și consultare în contextul celui de- al II-lea Apel de Propuneri de Proiecte

Agenția de Dezvoltare Regională Centru a desfășurat pe parcursul a trei zile ședințe de consultanță privind elaborarea și completarea cererilor de finanțate, în cadrul celei de-a doua etape a APP II. Scopul sesiunilor a

fost de a instrui și oferi consultații aplicanților la Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR), ale căror note conceptuale, depuse în ETAPA ÎNTÎI a APP II, au acumulat 24 de puncte și au trecut în ETAPA DOI a APP II.

În cadrul sesiunilor de informare Eduard UNGUREANU, șeful secției Managementul proiectelor, a adus la cunoștința participanților procedura de completare și prezentare a cererii de finanțare și a documentelor-suport ce vor fi depuse odată cu cererea de finanțare conform "Instrucțiunii pentru utilizatori privind înaintarea propunerilor de proiecte pentru finanțare din FNDR" (decizia nr. 4/12 din 23.02.2012). Ghenadie SCOBIOALĂ, consultant GIZ s-a referit la criteriile și grilele de evaluare a cererilor de finanțare.

Participanții la sesiuni au avut posibilitatea să discute și cu experții din domeniile aprovizionare cu apă și canalizare, deșeuri menajere solide, drumuri, economie și atractivitate turistică, prezenți la sesiuni: Elena BLĂNUȚĂ, șef adjunct direcția parteneriat public-privat, Andrei CUCULESCU, expert Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Victor CIOBANU, șef serviciu analiză, monitorizare și evaluare a politicilor, Agenția Turismului, Pavel PANUȘ, expert GIZ și Victor BUFTEAC, consultant GIZ.

Sesiunile de informare au fost organizate în colaborare cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Amintim că [Etapa II](#) constă în elaborarea și depunerea cererilor complete de finanțare în rezultatul notelor conceptuale selectate și aprobate de Consiliul Regional pentru Dezvoltare Centru. Potrivit [regulamentului APP II](#), cererile complete de finanțare vor fi depuse în termen de 60 de

zile calendaristice de la data publicării oficiale a listei notelor conceptuale de proiecte aprobate de consiliile regionale pentru dezvoltare. **Termenul limită - 19 iulie 2012, ora 16:00.**

DESCOPERIM REGIUNEA CENTRU

Valul lui Traian

Valul lui Traian „De Sus” – reprezintă o fortificație din perioada antică târzie. Traversează teritoriul R. Moldova de la râul Prut pînă la Nistru, de or. Leova pînă la preajma or. Teghina, pe pe lîngă satele Troian, Ialpușeni, Caracui, Sărățica Nouă (raionul Leova), Pervomaisk, Grădiște, Coștangalia, Satu-Nou (raionul Cimișlia), Ciuflești, Baimaclia,

Sălcuța, Marianovca-de-Sus, Zaim, orașul Căușeni, Chircăiești (raionul Căușeni), satele Copanca și Chițcani. Conform datelor lui I. Hîncu, are lungimea de aproximativ 120 km, înălțimea sa inițială varia între 3-4 m, lățimea – 10-15m, fiind secundat de un șanț săpat spre nord, adînc de 2-3 m. În prezent Valul are o înălțime de 0,5 m.

Valul lui Traian este atestat documentar la 13 martie 1489. Termenul "val" provine din limba latină de la cuvîntul "vallum". Prin noțiunea de val se subînțelege acel tip de fortificații, care se constituie dintr-o ridicătură continuă de pământ, de obicei cu un șanț în partea exterioară, folosită în sistemul limesul (hotarul). Tot prin noțiunea de "val" se identifică întăriturile prelungi de pământ care marchează limitele unor teritorii.

Valurile lui Traian sunt situate în partea de sud a Moldovei avînd 2 ramificații principale: "de jos" și "de sus". Înălțimea lor la etapa actuală nu depășește 1,5-3 m.

Conform tradiției există opinia, că Valurile lui Traian sunt vestigiile construcțiilor defensive din epoca împăratului Traian, sau linia

de demarcare dintr romani și așa-numita „Barbaricum” (lumea „barbară”, neromană). Până acum nu există o părere unică, în ce privește proveniența, scopurile și funcțiile valurilor lui Trăian. Dar cea mai plauzibilă este opinia potrivit căreia Valul lui Traian de Sus a fost ridicat în secolul al IV-lea de către triburile goților – aliați ai Imperiului Roman, în scopul protejării limesului de la gurile Dunării, prin crearea unei zone tampon.

Apărarea teritoriului din sudul Moldovei ocupa un loc primordial în cadrul politicii defensive imperiale de la Dunărea de Jos. Importanța asigurării controlului roman în zonă rezidă în necesitatea „protejării” culuarului dintre Carpați și Dunăre, zona predilectă a atacurilor îndreptate împotriva Imperiului, a punctelor de îmbarcare de pe litoralul nord-pontic și, nu în ultimul rînd, din considerente economice. Principiile strategice arătate sunt puse în practică din a II-a jum. a secolului I p. Chr., prin tendințele de

extindere a limes-ului moesic către nordul Mării Negre și de transformare a acesteia în mare nostrum.

Astfel de considerente tactice intraseră în vederile strategilor romani încă din secolul I p. Chr., mai cu seamă din timpul guvernării lui Tiberius Plautius Silvanus Aelianus. Eminent strateg, acesta pacificase sudul Moldovei prin demonstrații de forță. Totuși, în lipsa unei frontiere naturale (ripa), trasarea în teren a unei liniilimitibus, care să delimiteze zona de influență romană de Barbaricum, pare să se fi petrecut doar în secolul II p. Chr., când stăpânirea imperială în zonă nu mai poate fi pusă la îndoială (Ptolemeu, Geografia, III, 8, 1-2; 10, 7-9; CIL III, 7620; XVI, 44).

Sursa: www.informator.md

Acest buletin informativ este elaborat de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru

Agenția de Dezvoltare Regională Centru este o instituție publică necomercială, creată pentru implementarea obiectivelor de dezvoltare regională.

Agenția își desfășoară activitatea pentru cele 13 raioane cuprinse în Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC), și anume: *Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezina, Strășeni, Șoldănești, Telenești, Ungheni.*

Pentru informații suplimentare contactați:

Serviciul de presă al ADR Centru

Responsabil de comunicare: Natalia Cojocar

Tel:/fax: +373268 2 26 92

www.adrcentru.md

e-mail: oficiu.adrc@gmail.com